

centrum voor
jeugd en gezin

INFORMATIEKRANT

HOEKSCHE WAARD

voor
Kleine
en
Grote
vragen

OPVOEDTIPS

VOOR EN DOOR OUDERS

Als er een recept voor geslaagd opvoeden en opgroeien zou bestaan, zouden veel ouders daar dankbaar gebruik van maken. Helaas bestaat er geen blauwdruk met garantie op succes. Maar er zijn wel veel tips te geven die opvoeden en opgroeien een stuk makkelijker kunnen maken. Op deze pagina vind je een aantal tips voor en door ouders.

Mijn zoontje

"Mijn zoontje van 2 jaar loopt de hele dag achter me aan. Ik vind dat erg lastig. Daarom maak ik een klein torentje van blokken en geef ik hem een paar blokjes om mee verder te bouwen. Zo'n spelbeginnetje lokt hem uit tot spelen; hij vergeet mij dan, waardoor ik even mijn gang kan gaan."

Nee!!!

"Mijn dochtertje zegt op alles nee. Maar ik heb een slimme oplossing gevonden. Ik vraag haar niet meer: 'Wil je wat drinken?', want dan zegt ze toch nee. Maar ik vraag: 'Wil je limonade of melk?', dan moet ze wel een van de twee kiezen."

Vuile was

"Mijn zoon van 12 jaar vertikte het om zijn vuile wasgoed in de wasmand te stoppen. Wat ik ook zei, hij deed het niet. Op een dag heb ik hem gezegd: 'Je moet niet raar opkijken als je geen schone kleren meer in de kast hebt.' Die opmerking maakte eerst geen indruk. Maar toen hij moest gaan voetballen in modderige, stinkende kleren merkte hij dat ik meende wat ik had gezegd. Nu hoeft ik hem nog maar zelden aan de wasmand te herinneren!"

Slapen

"Mijn dochter wilde niet slapen. Nu laat ik haar 's middags lekker bewegen en sporten. Door het slapengaan ga ik nog even bij haar zitten en laat ik haar over haar dag vertellen of lees ik een verhaaltje voor. Daardoor kan ze haar energie kwijt en is ze moe als het tijd is om te gaan slapen."

Agressie

"Onze veertienjarige zoon is vaak agressief. Bij het minste of geringste wordt hij woedend en slaat hij wild om zich heen. We hebben nu een boksbal voor hem gekocht. Als hij kwaad wordt, mag hij daar zo hard op slaan als hij wil."

Stout

"Mijn kind is 1 jaar; als hij stout is, gaat hij naar de gang. Ook al is hij zo klein, hij weet dat hij fout zit als hij naar de gang moet."

voor
Kleine
en
Grote
vragen

CEES VAN DER BLOM, MAATSCHAPPELIJK WERK:

“VROEGTIJDIG OPMERKEN VOORKOMT LATER GROTERE MOEILIKHEDEN”

Vroegtijdig problemen signaleren, dat is het doel van (school)maatschappelijk werk, vertelt Cees van der Blom, teammanager afdeling maatschappelijk werk Careyn. “Door op tijd problemen te herkennen, voorkom je grotere moeilijkheden in een later stadium. Maatschappelijk werk heeft dus een preventieve functie.”

Schoolmaatschappelijk werk

De schoolmaatschappelijk werkers van Careyn, vier in totaal, zijn te vinden op 33 basisscholen en een school voor voortgezet onderwijs op de Hoeksche Waard. Daar hebben ze wekelijks overleg met de intern begeleiders van de scholen en voeren ze gesprekken met kinderen met problemen. Als het nodig is nodigen de schoolmaatschappelijk werkers ook de ouders uit of gaan ze op huisbezoek. De problematiek loopt uiteen. Het kan gaan om emotionele of gedragsproblemen, bijvoorbeeld angsten of pesten, echtscheidingen en huiselijk geweld.

Algemeen Maatschappelijk werk

De hulpverlening is altijd kortdurend. Is er meer hulp nodig, dan verwijzen de schoolmaatschappelijk werkers door naar andere hulpinstellingen, bijvoorbeeld jeugdzorg of Algemeen Maatschappelijk werk (AMW). “De hulpverlening van het AMW is veel breder. Niet alleen scholieren, maar mensen van alle leeftijden kunnen terecht met hulpvragen.

Maatschappelijk werkers richten zich op psychosociale hulpverlening en kunnen ingeschakeld worden bij bijvoorbeeld echtscheidingen, relatieproblemen en de verwerking van het verlies van een dierbare. Ook materiële hulpverlening hoort bij hun takenpakket. Mensen die moeite hebben met het invullen van formulieren, kunnen een beroep op ze doen. Omdat veel schoolmaatschappelijk werkers ook algemeen maatschappelijk werker zijn, is de overgang naar andere hulp vaak geruisloos.”

Netwerkbenedering

Op de Hoeksche Waard pakken de hulpverlenende instanties problemen aan vanuit een zogenoemde netwerkbenedering. “Veel hulpverlenende instanties, waaronder Schoolmaatschappelijk werk en AMW, maken onderdeel uit van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Dat is handig, want als er een

probleem is in een gezin zijn daar vaak verschillende organisaties bij betrokken. Voordat het CJG bestond kwam het voor dat meerdere instanties, zonder het van elkaar te weten, met hetzelfde gezin werkten. Daardoor liep de hulpverlening langs elkaar heen en was het niet altijd duidelijk wie waar verantwoordelijk voor was. Om dat te voorkomen is er vanuit het CJG één zorgcoördinator die de organisaties rond de tafel zet en de hulp afstemt. De zorgcoördinator stelt een plan van aanpak op, waarin staat wie wat doet. Dat wordt vervolgens voorgelegd aan een gezin, en als dat akkoord is, komt het hulpverleningstraject echt op gang.”

Hulp uit de omgeving

“Bij een hulpvraag worden niet klakkeloos allemaal organisaties ingeschakeld. We bekijken ook of het netwerk rondom een persoon, dus familie of burens, ingezet kan worden. Soms is de drempel om hulp te vragen hoog, maar blijkt de omgeving best bereid een handje te helpen.

Wij kunnen een gesprek aangaan met een familielid of buur om te kijken wat ze kunnen betekenen. Uiteraard doen wij dat alleen met toestemming van de persoon in kwestie. Een optie is ook om een vrijwilliger in te zetten, bijvoorbeeld om een boodschap te halen of een bezoek af te leggen.”

Onderdeel van systemen

De focus van de hulpverleners is ook verlegd. “Eerder was het zo dat instanties zich volledig op een persoon met een hulpvraag concentreerden. Maar zo’n individu maakt onderdeel uit van verschillende systemen; een gezin, school, werk... noem maar op. Als iemand een probleem heeft, wordt dus niet alleen de persoon zelf geraakt, maar ook de mensen eromheen. Als bijvoorbeeld een moeder moeite heeft de straat op te gaan beïnvloedt dat haar kinderen. Aan ons de taak alle betrokkenen te helpen.”

voor
Kleine
en
Grote
vragen

JEUGDGEZONDHEIDSZORG:

RISICO'S SIGNALEREN VOORKOMT LATER PROBLEMEN

De kansen op een gezond leven vergroten, dat is het doel van de jeugdgezondheidszorg (jgz) van 4 tot 19 jaar. De jgz (schoolarts) richt zich in een vroeg stadium op de lichamelijke, psychische en sociale ontwikkeling om vroegtijdig stoornissen te signaleren en problemen te voorkomen. Preventief werkt de jgz samen met scholen om schoolverzuim te verminderen.

Basisschool

De GGD Zuid-Holland Zuid voert de Jeugdgezondheidszorg 4 - 19 jaar uit. In de periode dat een kind op de basisschool zit, onderzoekt de GGD het kind twee keer; in groep 2 en groep 7. Angelique Zondag, jeugdarts bij de GGD: "In groep 2 krijgen kinderen een medisch onderzoek. De schoolarts controleert of een kind zich lichamelijk goed ontwikkelt. Hij onderzoekt bijvoorbeeld de ogen, de oren en de motoriek. Ook worden kinderen gemeten en gewogen. Naast een lichamelijk onderzoek kijkt de schoolarts hoe het sociaal met een kind gaat. Heeft het hobby's, ligt het goed in de groep? In totaal duurt het onderzoek zo'n 45 minuten, best uitgebreid dus."

In groep 7 is er weer een onderzoeksmoment. Dan wordt gekeken naar psycho-sociale zaken, bijvoorbeeld naar de weerbaarheid van een kind. "Eerder vond het onderzoek plaats als kinderen in groep 8 zaten, maar het is beter om kinderen eerder te onderzoeken. Na groep 8 verhuizen ze soms naar een andere plaats en verlies je ze uit het oog. Als je dan iets opmerkt wat niet helemaal goed gaat, kun je daar nog weinig aan doen."

Voortgezet onderwijs

"Voor jongeren in het voortgezet onderwijs en hun ouders, is de jeugdverpleegkundige van de GGD aanwezig op de scholen. Ouders en jongeren kunnen hier terecht als ze denken dat er problemen zijn. Daarnaast onderzoekt de jeugdverpleegkundige de leerlingen uit de tweede klas van het voortgezet onderwijs. De groei en leefstijl komen dan aan bod. Als kinderen puberen, gaan hun gevoelens alle kanten op. Ze kunnen depressief zijn of juist heel boos... Als we dat merken kunnen we ze met de juiste hulpverleners in contact brengen. In het Centrum voor Jeugd en Gezin, waar wij deel van uitmaken, zitten veel hulpverlenende instanties, waar we directe lijnen mee hebben."

Ziekteverzuim

JGZ pakt langdurig ziekteverzuim op scholen ook aan. "Als een kind wegblijft van school doet het dat vaak omdat het niet lekker in zijn vel zit. De jeugdarts krijgt dan vaak een seintje en roept de ouders met hun zoon of dochter op om erachter te komen wat er aan de hand is. Als het verzuim ongeoorloofd is, zonder toestemming van de ouders, overleggen we met Bureau Leerplicht wat er moet gebeuren."

Speciaal onderwijs

Kinderen op het speciaal onderwijs worden onder het achtste levensjaar eens per 2 jaar onderzocht door een jeugdarts en boven het achtste levensjaar één keer per 3 jaar. Op het speciaal voortgezet onderwijs onderzoekt de jeugdarts alle 13-jarigen. Bovendien vinden er regelmatig extra onderzoeken plaats. "De extra begeleiding is nodig omdat kinderen op het speciaal onderwijs meer risico lopen in het leven."

Meer informatie

De hoofdvestiging van de GGD is gevestigd in Dordrecht. Om de inwoners van de Hoeksche Waard zo goed mogelijk van dienst te kunnen zijn, heeft de GGD ook een vestiging in Oud-Beijerland aan de De Vriesstraat 2. De GGD is bereikbaar op telefoonnummer 0186 - 63 65 70. Voor meer informatie over de jeugdgezondheidszorg kunt u mailen naar: info@cjghw.nl.

voor
Kleine
en
Grote
vragen

Molendijk 55 • 3286 BG Klaaswaal • Tel. 0186-616707 • www.spelenderwijshw.nl

hw
wonen
Thuis in de Hoeksche Waard

- Samen -
Zorgen voor goed wonen

hwwonen.nl

stichting
ArosA

- **Integrale aanpak Huiselijk Geweld**
- **Vrouwenopvang & Mannenopvang**
- **Advies, Informatie & Hulpverlening**

Stichting ArosA is een professionele HKZ-gecertificeerde organisatie, gericht op het opvangen en begeleiden van vrouwen en mannen die hulp nodig hebben bij problemen rondom huiselijk geweld, uitbuiting, bedreiging, of een opeenstapeling van problemen waar zij op eigen kracht niet meer uit kunnen komen. ArosA staat niet alleen voor opvang en begeleiding maar heeft ook een adviseerende en informerende functie.

'AWARE' - Abused Women's Active Response Emergency

Het AWARE-systeem is ontwikkeld om mishandelde vrouwen en eventueel hun kinderen die worden lastiggevallen (gestalkt) door een ex-partner, sneller en beter te kunnen bijstaan. Centraal staat een mobiel beveiligingssysteem dat zij met zich mee kan dragen. Door één druk op de knop maakt de vrouw direct verbinding met de meldkamer van de politie, waarna meteen actie wordt ondernomen. ArosA verzorgt in samenwerking met de politie Rijnmond de indicatie en de aansluiting op het 'AWARE-systeem'.

Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG) - Regio Rotterdam. Telefoon: (010) 44 38 444

GGD
zhz

Gezond op school

De GGD werkt aan een gezonde basis voor opgroeiende kinderen

Uw kind brengt acht jaar lang, ongeveer 26 uur per week door op de basisschool om te leren, te spelen, te rekenen, te lezen enzovoort. Maar is het niet even belangrijk dat er op school aandacht is voor gezondheidsthema's zoals; pesten, voeding, bewegen, veiligheid, mondgezondheid, roken, relaties, weerbaarheid, persoonlijke verzorging, sociale vaardigheden, alcohol of milieu?

Het Gezonde Schoolteam van de GGD Zuid-Holland Zuid kan scholen ondersteunen om één of meerdere van de bovenstaande gezondheidsthema's in het lesplan van de school op te nemen. Samen met de school én met de ouders wordt een gezondheidsthema gekozen. Vervolgens wordt gekeken hoe de school hiermee praktisch aan de slag kan gaan. Belangrijk is dat het bij deze aanpak niet bij een enkele les of een projectweek blijft. Het gezondheidsthema zal op regelmatige basis terugkeren. Want gezonde leerlingen leren beter en gezonde leerkrachten werken beter!

Kijk voor meer informatie over de Gezonde School op onze website gezondeschoolzhz.nl.

GGD Zuid-Holland Zuid
Centrum voor Jeugd en Gezin
Hoeksche Waard
De Vriesstraat 2
3261 PC Oud-Beijerland
T 0186 - 63 65 70
F 0186 - 63 55 71

Hoofdvestiging GGD ZHZ
Karel Lotsyweg 40
3318 AL Dordrecht
Postbus 166
3300 AD Dordrecht
T 078 - 770 8500
F 078 - 770 8501

www.ggdzhz.nl

Cavent

De Vriesstraat 22 | 3261 PC Oud-Beijerland
T 0186 636100 | F 0186 636109 | E info@cavent.nl
www.cavent.nl

Cavent biedt optimale zorg aan mensen met een (verstandelijke) beperking in de Hoeksche Waard. Onze zorgvormen zijn divers en toch herkenbaar. Ook logeren kan bij Cavent.

Het protestants-christelijke geloof is een verbindende factor. Net als de grote betrokkenheid die medewerkers en vrijwilligers voelen met onze cliënten.

Al meer dan 40 jaar betekenen we hier, met kleinschalige zorg iets groots in het persoonlijke en professionele leven van mensen met een beperking.

geeft om wie je bent

CONSULTATIEBUREAU EN STEVIG OUDERSCHAP

GEVEN STEUNTJE IN DE RUG

Het opvoeden van een kind is niet altijd makkelijk. Gelukkig biedt het consultatiebureau uitkomst. Is er meer hulp gewenst? Dan is extra ondersteuning mogelijk via het programma Stevig ouderschap.

Consultatiebureau

De jeugdgezondheidszorg (jgz) 0 - 4 jaar begeleidt ouders bij het opgroeien en opvoeden van de allerkleinsten. Bijna alle ouders in Nederland gaan, op uitnodiging, in het eerste jaar met hun kind naar het consultatiebureau. Jeugdverpleegkundige Ina Smit: "De hulpverlening is laagdrempelig. Tijdens huisbezoeken van wijkverpleegkundigen, afspraken op het bureau en het inlooppreekuur kunnen ouders hun vragen stellen en wordt samen met hen naar oplossingen gezocht."

Consultatiebureaus bestaan al 110 jaar. Bij sommige mensen bestaat daardoor de indruk dat de zorg hetzelfde is als toen. Onjuist, meent Astrid Buitelaar, Operationeel Manager Jeugd en Gezin Hoeksche Waard Careyn en teamleider JGZ Hoeksche Waard GGD ZHZ: "We zijn flexibeler en doen veel meer dan vroeger. Ouders kunnen bij ons langskomen, wij bezoeken hen of ze kunnen ons een mailtje sturen met vragen. We hebben ook nauwe contacten met andere instanties die zich richten op kinderen en jongeren, zoals verloskundigen, kraamverzorgsters, peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Door de korte lijnen voorkomen we dat we langs elkaar heen werken."

Signalerende rol

"We hebben een signalerende rol", vertelt Ina Smit. "Als we op huisbezoek zijn en zien dat bijvoorbeeld het huis er vies uitziet of ouders vreemd reageren op hun kind proberen we erachter te komen of alles wel goed gaat. We praten altijd eerst met ouders in plaats van over ouders. Ons doel is namelijk ouders sterker maken. Lukt het bespreken niet, dan gaan we kijken wat binnen het Centrum voor Jeugd en Gezin mogelijk is. Vaak is extra aandacht genoeg om problemen op te lossen."

Extra ondersteuning

Astrid Buitelaar vervolgt: "Soms is het prettig om thuis wat meer ondersteuning te krijgen. Bijvoorbeeld als je als ouder onzeker bent over de verzorging van je kind. Of als je er (bijna) alleen voor staat, omdat

je geen partner hebt of weinig mensen om je heen hebt die je kunnen helpen. Ook door omstandigheden kunnen ouders onder druk komen te staan. Denk bijvoorbeeld aan problemen van een kind, vroeggeboorte, handicap of ziekte, of aan eigen moeilijkheden. Helaas is er steeds minder tijd vanuit het consultatiebureau voor het afleggen van extra huisbezoeken. Jeugdgezondheidszorg biedt daarom het programma Stevig Ouderschap aan."

Stevig Ouderschap

Het programma Stevig Ouderschap is bedoeld voor gezinnen met een pasgeboren kind, die extra steun kunnen gebruiken bij het opvoeden van hun baby. Deelname aan Stevig Ouderschap is gratis, maar er wordt wel gewerkt met een korte vragenlijst, zodat alleen de mensen die echt hulp nodig hebben, die ook krijgen. De nadruk van het programma ligt op het versterken van de rol van de ouders. Als ouders willen stoppen met het programma kan dat altijd, zij houden zelf de regie in handen.

Voor vragen kunt u contact opnemen met cbteam.oud-beijerland@careyn.nl.

Voor het maken van afspraken met het consultatiebureau, mailt u naar: afsprakenbureau.okz@careyn.nl.

Vaccinatie

Jeugdgezondheidszorg voert ook het rijksvaccinatieprogramma uit. Alle negenjarigen worden ingeënt tegen DKTP (difterie, kinkhoest, tetanus en polio) en BMR (bof, mazelen en rodehond). Twaalfjarige meisjes krijgen een HPV-vaccin aangeboden. Dit is tegen baarmoederskanker.

voor
Kleine
en
Grote
vragen

De Hoop helpt kinderen en jongeren

De Hoop biedt u en uw kind:

- individuele therapiegesprekken bij psychische problemen
- individuele therapiegesprekken bij verslaving
- gezinsgesprekken
- klinische behandeling bij psychiatrische problemen en bij verslaving
- ouderbegeleiding en oudercursussen
- vaardigheidstrainingen voor kinderen en jongeren
- preventielessen op scholen, bij kerken en verenigingen

De Hoop ggz helpt. Niet door kinderen, jongeren en volwassenen te leren leven met hun problemen, maar door samen met hen te werken aan de oplossing ervan.

Hulp in de vorm van gesprekken

Kinderen en jongeren kunnen terecht bij de ambulante zorg van De Hoop voor het stellen van een diagnose en voor behandeling van psychische of psychiatrische problemen en bij verslaving. De Hoop biedt deze hulp in Dordrecht, Rotterdam, Houten en Amersfoort. Een ambulante behandeling bestaat uit individuele therapiegesprekken en/of een vaardigheidstraining. Ook ouders worden bij de behandeling betrokken, in de vorm van ouderbegeleidingsgesprekken of gezinsgesprekken. Erik (14) zocht hulp omdat hij geen aansluiting kon vinden op school.

Erik: "Ik was bang om te praten"

Erik vertelt: "Ik praatte heel weinig op school. Ik had bijna geen vrienden. Ik probeerde ze wel te krijgen, maar ik wist niet hoe. Daardoor was het erg saai op school." Eriks problemen worden voor zijn ouders duidelijk als hij ook geen zin meer heeft in zijn huiswerk. Ze gaan met zijn mentor praten, waarna Erik een sociale vaardigheidstraining krijgt op school. Dat levert helaas weinig op. Eriks ouders bellen met De Hoop en daar kan Erik hulp krijgen in de vorm van therapiegesprekken. Twee weken later begint hij al met zijn behandeling.

Bij De Hoop krijgt Erik om de week een gesprek en werkt hij aan verschillende opdrachten. Erik: "Ik kreeg tips, bijvoorbeeld hoe je dingen moet vragen of hoe je iemand een compliment geeft. Daarna kreeg ik de opdracht om die tips in de praktijk te brengen. De eerste keer dat ik dat deed, was het echt heel spannend, maar het werd steeds normaler."

Doordat Erik resultaten ziet, wordt hij steeds enthousiaster over de behandeling die hij krijgt. Na twaalf bezoeken aan De Hoop kan Erik de behandeling afronden. "Voor de behandeling was ik verlegen en bang om te praten. Dat is nu echt geen probleem meer. Op school gaat het ook prima. Het is gezellig en ik heb steeds meer vrienden. Als er nu iets gebeurt, nemen ze het voor me op!"

Diagnostiek
en behandeling
in Dordrecht en
Rotterdam

Klinische hulp

Voor kinderen en jongeren die meer zorg nodig hebben dan ambulant geboden kan worden, heeft De Hoop ggz twee klinieken in Dordrecht; de Kiel is er voor kinderen en jongeren (4-18 jaar) met psychiatrische problemen en de Kajuit voor jongeren (12-24 jaar) met verslavingsproblemen. Robin (17) werd opgenomen bij de Kajuit.

Robin: "Ik liet mijn gedrag afhangen van mijn vrienden"

Robin heeft het op zijn dertiende niet makkelijk: zijn ouders zijn gescheiden, zijn moeder is depressief en zijn vader is alcoholist. Bovendien wordt hij op school gepest. Hij doet vreselijk zijn best om toch nog ergens bij te horen. Robin: "Om erbij te horen, ging ik me tegenover mijn vrienden gedragen zoals ik dacht dat zij dat wilden. De ene keer probeerde ik om heel grappig te zijn, de andere keer vertelde ik stoere verhalen. Ik schoof mezelf eigenlijk helemaal aan de kant." Robin drinkt vaak alcohol met zijn vrienden en gaat op zijn veertiende ook blowen. "Eerst deed ik het omdat ik het 'gezellig' en lekker vond, maar steeds vaker ging ik blowen om mijn problemen te kunnen vergeten."

Op een dag komt de vader van Robin tot geloof. Tot grote verwondering van Robin raakt zijn vader vanaf dat moment geen druppel alcohol meer aan. Door deze gebeurtenis gaat ook Robin geloven dat God bestaat. "Nu mijn vader niet meer verslaafd was, wilde hij dat ook ik zou breken met mijn verslaving. Op een dag belde hij De Hoop, met de vraag of zij mij konden helpen. Nu ben ik genomen bij de Kajuit. Dat is een kliniek van De Hoop waar verslaafde jongeren worden geholpen om een verslavingsvrij leven op te bouwen."

Afkicken is moeilijk, maar jezelf leren accepteren zoals je bent is voor Robin ook niet bepaald simpel. "Ik heb me zó lang aangepast aan wat anderen wilden, dat ik nu weer moet gaan ontdekken wie ik nu eigenlijk ben. Ik moet gaan leren dat ik fouten mag maken en dat kritiek op mij niet direct betekent dat ik niks waard ben. Dat lukt met vallen en opstaan."

Meer informatie

De Hoop is een evangelische ggz-instelling. Christen zijn of willen worden is geen voorwaarde om bij De Hoop te worden geholpen. De hulp die De Hoop aan kinderen en jongeren biedt, wordt vergoed door uw ziektekostenverzekeraar (let op eigen bijdrage en/of eigen risico bij de verzekeraar). Om voor deze vergoeding in aanmerking te komen, is een verwijfsbrief van uw arts nodig. Kijk voor meer informatie op www.dehoop.org of bel met (078) 6111 111.

HOEKSCHE WAARD LEGT GOEDE BASIS

VOOR TOEKOMST JONGEREN

Wij, wethouders jeugdbeleid in de Hoeksche Waard, hebben ervaring met de opvoeding van kinderen. Met vallen en opstaan ging of gaat dat best goed. Als we problemen hebben, dan praten we met vrienden met kinderen van dezelfde leeftijd of met onze ouders. Onze kinderen praten gelukkig nog met ons over de problemen waar zij tegenaan lopen. In de Hoeksche Waard gaat dat gelukkig in veel gezinnen op die manier.

Maar wij kunnen ons ook goed voorstellen dat ouders soms een gevoel hebben van 'Doe ik het wel goed?' Of dat er twijfel ontstaat als je kind even geen zin heeft om met je te praten. Er zijn ook situaties denkbaar dat ouders niet terug kunnen vallen op vrienden, familie of bekenden om vragen te stellen of om advies te vragen.

Om die reden, en om ouders te ondersteunen, is het goed dat wij in de Hoeksche Waard het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in Oud-Beijerland hebben. In het CJG kun je als ouder en kind altijd binnenstappen om eens met iemand anders te praten over dingen die je bezighouden. Daar zitten mensen die er voor opgeleid zijn en precies weten hoe je ouders en kinderen kunt helpen en ondersteunen. Hier krijg je advies op maat en, als daar behoefte aan is, direct extra ondersteuning. In de Hoeksche Waard werken de Jeugdgezondheidszorg, Jeugdzorg, Schoolmaatschappelijk werk, Algemeen Maatschappelijk werk en Stichting MEE met elkaar samen in het CJG.

Op kleine vragen heeft het CJG vaak direct een antwoord. Bij grote vragen is het uitgangspunt 'één gezin, één plan'.

Gezamenlijk kijken de verschillende organisaties, in nauw overleg met de ouders, naar de problemen en kiezen zij samen de beste manier om ze aan te pakken. Dat moet leiden tot snelle hulp en ondersteuning aan gezinnen, met als doel voorkomen dat problemen escaleren.

Dat vinden wij belangrijk, want alle kinderen moeten een eerlijke kans krijgen om op een fijne manier op te groeien. Dat doen we in de Hoeksche Waard met elkaar; in onze gezinnen, met de buurt of bij de verenigingen. Maar ook, waar nodig, met extra advies en ondersteuning vanuit het CJG. Wij staan daar vierkant achter, omdat wij vinden dat onze jongeren altijd gezond en veilig moeten opgroeien en daarmee de basis leggen voor een goede toekomst.

Wethouders
jeugdbeleid,
Regio
Hoeksche Waard

voor
**Kleine
en
Grote**
vragen

Colofon

Uitgave in opdracht van de Hoeksche Waard, verzorgd door: ETT Media Postbus 70112, 9704 AC Groningen. Telefoon: 050 - 313 76 00, e-mail: info@ettgroep.nl, internet: www.ettmedia.nl

Teksten: Hoeksche Waard, & Teksten

Foto's: Hoeksche Waard

Concept en realisatie: ETT Media en Geografisch BV

Drukker: Hoekstra Boom Offset Rotatie BV, Emmeloord

Oplage: 40.650 exemplaren

Overname van artikelen is in beginsel toegestaan mits hieraan vooraf toestemming van ETT Media of de Hoeksche Waard wordt verkregen. Deze krant is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Zowel ETT Media als de Hoeksche Waard zijn niet aansprakelijk voor fouten en/of omissies in deze krant.

CJG Hoeksche Waard

De Vriesstraat 2, 3261 PC Oud-Beijerland

T 0186-57 84 00

E info@cjghw.nl

MIX
Papier van
verantwoorde herkomst
FSC® C017382

betrokken, deskundig, nabij

Wij zijn Zorgwaard

Alles wat u nodig heeft

De centrale vraag die wij ons dagelijks stellen is: aan welke zorg heeft u als cliënt behoefte en hoe kunnen wij die zo goed mogelijk bieden? Wij kunnen dat op drie manieren:

- 1. Thuiszorg:** onder meer huishoudelijke hulp, verzorging, verpleging, maaltijdverstrekking en andere vormen van ondersteuning;
- 2. In onze bijna allemaal nieuwe locaties, verspreid over de Hoeksche Waard:**
 - a. Kortdurend verblijf, bijvoorbeeld voor herstel na een ziekenhuisopname of in een crisissituatie;
 - b. Revalidatie en reactivering, bijvoorbeeld voor cliënten die een beroerte hebben gehad of voor cliënten die een nieuwe heup of knie hebben gekregen;
 - c. Langdurige lichamelijke zorg (somatiek);
 - d. Langdurige zorg voor ouderen met dementie in kleinschalige voorzieningen;
 - e. Zorg voor en begeleiding van ouderen met gedragsproblematiek (geronto-psychiatrie);
 - f. Palliatief-terminale zorg.
- 3. Thuis en bij ons:** u woont thuis en komt voor dagopvang, dagverzorging of dagbehandeling naar ons toe. Ook kunt u bij ons terecht voor fysiotherapie, ergotherapie, logopedie en dieetadviesing.

In enkele van onze locaties beschikken wij over moderne, gezellige restaurants waar ook familie, vrienden en andere bezoekers welkom zijn voor een goede maaltijd.

In onze zorgverlening werken wij samen met ziekenhuizen, huisartsen, specialisten en andere zorgverleners. De ziekenhuizen waarmee wij samenwerken zijn onder andere: Albert Schweitzer, Ikazia, Maasstad en Ruwaard van Putten.

Zorgwaard is een kenniscentrum op het gebied van dementie. Cliënten met (beginnende) dementie kunnen bij ons terecht voor onderzoek, observatie, begeleiding en het opstellen van een behandelplan. Wij bieden één vast aanspreekpunt voor de cliënt en de familie.

Wij hebben deskundige teams met onder meer specialisten ouderengeneeskunde, verpleegkundigen, verzorgenden, fysiotherapeuten, logopedisten, psychologen, ergotherapeuten, diëtisten en maatschappelijk werkers.

Voor alle diensten bij de cliënt thuis en in onze locaties werken wij volgens een gecertificeerd kwaliteitssysteem. Wij investeren structureel in de ontwikkeling van onze medewerkers en vrijwilligers om de kwaliteit van onze dienstverlening verder te versterken en om ons zorgaanbod uit te breiden.

Algemene informatie is te vinden op: www.zorg-waard.nl

- Thuiszorg: gehele Hoeksche Waard ● 's-Gravendeel: Immanuël
- Heinoord: Korenschoof ● Klaaswaal: Bliekenhof
- Mijnsheerenland: Hofwijk ● Nieuw-Beijerland: Poorthuis
- Oud-Beijerland: Egmontshof ● Oud-Beijerland: Zoomhoek
- Puttershoek: 't Huys te Hoecke ● Strijen: Hoge Weide
- Zuid-Beijerland: Dorpzigt

CJG Woordzoeker

Brein in actie

K N R K L O E F N T H U I S H V E S E H
 C S G E S D G B R E E T N S T R I J E N
 R O S L A P E N R N I O L J R A O W E A
 R Y P N O F C E C E K E O I F G E Z I N
 H P E H E O D A E G J R O W U E G V T E
 D X L L O D H N J R I V P R N N P R D V
 D D E Y H U E C O O D T K E G E P I O R
 P N N M O E A O S Z N S J D C P E E N L
 R R R S U S L M V N E I O N D H O N P C
 N R E I D R E P E P R G E O G G D D B I
 S H G I E D E L E T O L E I E O N S A E
 S U N J R N L I S N K I D C N Y E C B R
 E I A V S A A M N E N N I B I S I H Y B
 A L W O V L O E K T A T Z E E P P A S P
 N E Z N E R G N L T I E N E T R O P S R
 I N F W C E N T S E N R N Y E S E P A U
 S N U I G J E F T I E N G X N E H C A L
 N A E F E I L R S Z T E N E L L E B N E
 R A A B R E E W D U S T W T E S E E E R
 E T T E Z B F Q S R E T U E L K E K M E
 U S S K U D F C J G P I E I B A L O A N
 E P G P E U U H I T N I F P I A I L G A
 E O N N O O N S F L I D T O G P F B I E
 O E A S Y U K I N D E R E N I P R K I Y

Zoek alle woorden en zet de overgebleven letters in onderstaande balk en vind zo de oplossing.

Zoek de volgende woorden:
 angst, baby, bal, bellen, binnenmaas,
 blok, cjk, compliment, cromstrijen,
 gamen, genieten, gezin, gezond,
 grenzen, helpen, huilen, inloop,
 internet, kinderen, kleuter, knuffelen,
 korendijk, lachen, leren, lief, oke,
 onderwijs, opgroeien, opstaan,
 opvoeden, oudbeijerland, ouders,
 pesten, pop, prul, puberteit, ruzie,
 school, slapen, speeltuin, spelen,
 sporten, strijten, thuis, vallen,
 vragen, vriendschap, weerbaar,
 zelfstandigheid, zorgen, zwanger.

Kleurplaat

voor
Kleine
en
Grote
vragen

Rebus

Voor alle kinderen van 9 - 12 jaar

Los de rebus op en stuur vòòr 1 maart 2012 je oplossing onder vermelding van 'rebus' naar info@cjghw.nl met je naam en leeftijd erbij of geef het af bij het CJG Hoeksche Waard op De Vriesstraat 2 Oud-Beijerland. Onder de goede inzendingen worden 3 jeugdboeken verloot. Ben je één van de winnaars, dan nemen we via de mail contact met je op.

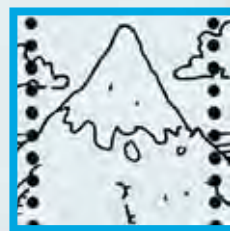
-s

-n + ze

-t

b=l

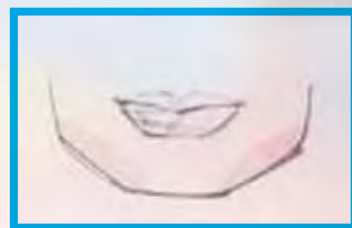
r=s

-dr

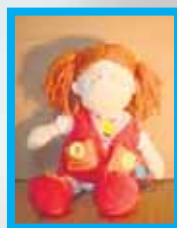
-p

k=m

+s

-p

-ken

+p -t

Leuk om samen te doen:

Winterfiguurtjes maken van brooddeeg

Dit heb je nodig:

3 Kopjes witte bloem
 (geen zelfrijzend bakmeel)
 1 Kopje zout
 1 Kopje water
 1 Theelepelt slaolie
 Mengkom
 Uitsteekvormpjes voorbeeld
 voor kerstkoekjes
 Waterverf of transparante vernis

Zo maak je het:

1. Giet de bloem en het zout in de mengkom.
2. Voeg langzaam het water toe en kneed het deeg.
3. Doe de slaolie erbij tijdens het kneden.
4. Kneed net zo lang tot je een soepele deegbal hebt. Voelt het deeg nat en plakkerig voeg dan nog wat bloem toe. Voelt het deeg droog aan voeg dan wat water toe. Als het deeg te droog is krijg je scheurtjes in het deeg.

5. Je kunt de uitsteekvormpjes gebruiken (vb sterretjes, kerstboompjes...), maar je kunt ook zelf iets maken. Als je je brooddeegdecoraties in de kerstboom wilt hangen kun je er een gaatje in halen en er later een lintje door doen.
6. De figuurtjes op boterpapier op een bakplaat leggen
7. Als je klaar bent kan alles in de oven op 150 graden. Afhankelijk van de dikte van de figuurtjes bedraagt de baktijd 1 tot 3 uur.

8. Het deeg is gaar als het hol klinkt als je ertegen aan tikt met een vork.
9. Je kunt de figuurtjes nog afwerken met een laagje vernis of ze inkleuren met waterverf. Dat hoeft niet perse.
10. De figuurtjes zijn natuurlijk niet eetbaar. Je kunt ze wel lang bewaren.

Welkom bij Careyn

Careyn is een professionele zorginstelling in de Hoeksche Waard. Bij ons kunt u 24 uur per dag, 7 dagen per week terecht voor alle vormen van zorg en diensten op het gebied van gezondheid en welzijn.

Binnen de zorg voor jeugd en gezin kunt u bij ons terecht voor:

- Consultatiebureau
- Pedagogisch spreekuur (Opvoedbureau)
- Algemeen Maatschappelijk Werk en
- School Maatschappelijk Werk

In het Centrum voor Jeugd en Gezin kunt u ook bij ons terecht voor het pedagogisch spreekuur

U kunt tijdens dit spreekuur Lucy de Groot benaderen met alle kleine en grote vragen rond het opvoeden van kinderen. Of het nu gaat om een pittige peuter of een pittige puber, bij het pedagogisch spreekuur kunt u samen met Lucy bespreken wat in uw situatie een goede, passende aanpak is.

Bij het pedagogisch spreekuur wordt geen dossier bijgehouden. U kunt anoniem of via de mail: opvoedbureau@careyn.nl uw vraag stellen. Wilt u een afspraak maken, dan is Lucy te bereiken via het centrale nummer van het Centrum voor Jeugd en Gezin: 0186 - 57 84 00.

Wij bieden u de zorg en diensten waarbij u zich het prettigst voelt.

Daarom kiezen wij voor een gerichte aanpak, indien nodig, in samenwerking met uw huisarts en andere hulpverleners uit uw eigen omgeving.

Wilt u meer informatie?

Kijk op www.careyn.nl

VERZUIP JIJ JE TOEKOMST?!

PREVENTIEPROJECT MOET ALCOHOLGEBRUIK VOORKOMEN EN TERUGDRINGEN

Bijna de helft van de 13-jarigen heeft ervaring met drank. "Veel te veel", zegt Anneke Risselada, projectleider van het project Verzuip jij je toekomst?! "Hoe langer we het startmoment van alcoholgebruik door jongeren kunnen uitstellen, hoe beter. Met Verzuip jij je toekomst?! proberen we dat te bereiken."

Het idee voor het project is ontstaan vanuit de Veiligheidsmaatschappij ZHZ en de GGD. Beide organisaties wilden meer doen aan de preventie van alcoholgebruik onder jongeren. "In 2009 zijn we begonnen met het project dat in ieder geval tot en met 2012 zal duren."

Minder of niet drinken

"Met Verzuip jij je toekomst?! hopen we te bereiken dat jongeren onder de 16 jaar niet gaan drinken en jongeren vanaf 16 jaar in ieder geval minder gaan drinken dan ze nu doen. Via de omgeving, bijvoorbeeld ouders, scholen, horeca en verenigingen, proberen we dat te bereiken. Pubers willen soms experimenteren en houden zich niet bezig met de effecten van hun gedrag op lange termijn. Daarom richten we ons op de mensen die deze verantwoordelijkheid wel kunnen nemen, de omgeving."

Beleid, handhaving en voorlichting

"Hoe zien onze werkzaamheden er nu concreet uit? We werken met drie pijlers: beleid, handhaving en voorlichting. Voor wat betreft de pijler beleid; binnen de landelijke wetgeving zijn er mogelijkheden om alcoholverstrekking te beperken, maar gemeenten zijn er niet altijd goed van op de hoogte. Het project kan ze daarin adviseren. Het is natuurlijk goed dat er wettelijke regels zijn, maar die moeten wel nageleefd worden. Daarom houden we ons ook bezig met de handhaving van de leeftijdsgrenzen voor alcoholverkoop in de horeca, supermarkten en sportverenigingen. Om meer bewustwording over alcoholgebruik bij jongeren te creëren, geven we voorlichting aan de jongeren zelf, maar vooral ook aan hun ouders. Bij de Centra voor Jeugd en Gezin hangen we bijvoorbeeld posters op en liggen er folders. Verder organiseren we via de scholen ouderavonden, kroegentochten voor ouders en er is een oudercomité."

Ouderavond

"Via scholen organiseren we bijeenkomsten voor ouders van kinderen uit groep 7 of 8, zoals: Help! Mijn kind wordt een puber."

Tijdens zo'n avond besteden we niet alleen aandacht aan het gebruik van genotmiddelen, maar ook aan de emotionele en seksuele ontwikkeling die een kind dat van de basisschool naar de middelbare school gaat, meemaakt. We bespreken wat 'normaal' is en wanneer je je zorgen moet maken. Het gaat tijdens zo'n avond om bewustwording. Wat we ouders dan meegeven is dat ze jongeren vroeg moeten informeren over de gevaren van alcohol. Kinderen beginnen namelijk vroeger met drinken dan ouders verwachten."

Kroegentocht

"Tijdens de kroegentocht voor ouders, een initiatief van de GGD, politie en verslavingszorg, bezoeken we verschillende cafés. We gaan het gesprek aan met de ouders en geven interactief voorlichting over alcohol en andere genotmiddelen. Door ouders mee te nemen naar cafés kunnen ze zich beter verplaatsen in de belevingswereld van hun kinderen. De eerste kroegentocht vond plaats in Leerdam en was erg succesvol. Daarom organiseren we dit jaar opnieuw een kroegentocht. Via de gemeente krijgen ouders een uitnodiging om mee te gaan."

Oudercomité

Het oudercomité bestaat uit vrijwilligers, ouders van kinderen in de puberleeftijd, die van ouder tot ouder het gesprek aangaan tijdens bijvoorbeeld open dagen, braderiën en 10 minuten-gesprekken op middelbare scholen.

Verantwoordelijkheid nemen

"Het doel van al onze activiteiten is ouders bewustmaken van hun verantwoordelijkheid. Drinken is schadelijk voor kinderen in de groei. Je moet dan ook duidelijk zijn over alcoholgebruik en geen uitzonderingen maken, ook niet tijdens de feestdagen. Soms lijkt het misschien alsof je kind niet luistert naar goede adviezen, maar praten heeft wel degelijk zin. Uit onderzoek blijkt dat kinderen van ouders die regels stellen, later beginnen met drinken en niet opeens de 'schade inhalen' als ze ouder worden."

Kijk voor meer informatie over alcohol en activiteiten voor ouders én kinderen op www.verzuipjijtoekomstzhh.nl.

voor
**Kleine
en
Grote**
vragen

SIGNALEREN, COÖRDINEREN EN HULPVERLENEN

IN STAPPEN NAAR EEN BETERE HULPVERLENING MET ZORG VOOR JEUGD

Wettelijke verplichting

Het invoeren van een signaleringssysteem, zoals Zorg voor Jeugd, is voor gemeenten een wettelijke verplichting. Zij hebben vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) de taak om problemen bij jeugdigen vroegtijdig te signaleren en coördinatie van zorg te organiseren. Bovendien zijn gemeenten verplicht om met het lokale signaleringssysteem aan te sluiten op de landelijke Verwijsindex Risicjongeren, zodat kinderen en jongeren over de grenzen van hun eigen gemeente of provincie in beeld blijven.

Hulpverleners die zich zorgen maken over kinderen geven een signaal af in het systeem **Zorg voor Jeugd**. Het doel van deze digitale database is dat de hulpverlening beter op elkaar wordt afgestemd. Door problemen op tijd te signaleren, wordt de hulpverlening in samenhang ingezet en voorkomt **Zorg voor Jeugd** grote risico's in de ontwikkeling van jongeren.

Wat is Zorg voor Jeugd?

De verantwoordelijkheid voor het opvoeden van kinderen ligt in de eerste plaats bij de ouders. Kinderen opvoeden is niet altijd even gemakkelijk en soms kunt u daar als burger best hulp bij gebruiken. Veel organisaties zijn vanaf de eerste levensfase van jongeren betrokken bij hun begeleiding en die van de ouders. De organisaties volgen het gezin en de omgeving en schatten samen met de ouders in of er risico's zijn voor de psychische, lichamelijke en sociale ontwikkeling van het kind. Vroegtijdige signalering voorkomt dat risico's problemen worden en dat problemen zich verergeren.

Gemeenten bieden de organisaties die werken en contact hebben met jeugdigen en hun ouders en/ of verzorgers de mogelijkheid om deel te nemen aan het signaleringssysteem **Zorg voor Jeugd**. Met ondersteuning van **Zorg voor Jeugd** komen hulpverlenende instanties in de stappen signaleren, coördineren en hulpverleners, tot een betere hulpverlening.

Het signaleringssysteem slaat geen inhoudelijke informatie over jongeren op. Vanwege de privacy wordt alleen geregistreerd dat er zorgen zijn, maar niet wat de aard is van de melding en de behandelingen. Die informatie blijft in het dossier bij de desbetreffende hulpverlener. Hulpverleners moeten ouders ook altijd vooraf informeren dat zij hun zorgen signaleren in **Zorg voor jeugd**.

Doel

De invoering van **Zorg voor Jeugd** heeft meerdere doelen. Door vroegtijdig problemen te signaleren bij kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar in **Zorg voor Jeugd** kunnen de hulpverleners samen met de ouders snel te werk gaan. Daarnaast bevorderen ze zo de samenwerking in de keten van jeugdzorg en wordt de coördinatie van zorg in de keten actief ondersteund.

Waarom Zorg voor Jeugd?

In de jeugdzorgsector werken vele instellingen samen. Elke instelling voelt zich vanuit zijn eigen invalshoek verantwoordelijk voor de problemen van of met jeugdigen. Voor een optimale samenwerking is coördinatie en afstemming belangrijk. Toch is dat nog niet altijd vanzelfsprekend. Soms gaat het niet goed en dan dreigt er een jongere tussen wal en schip te raken. **Zorg voor Jeugd** ondersteunt de samenwerking en zorg er voor dat de hulpverlening gecoördineerd wordt ingezet.

Betere afstemming

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om er voor te zorgen dat de afstemming tussen instellingen beter verloopt, zodat elke jongere tijdig die hulp krijgt, die hij of zij nodig heeft. Belangrijk hierbij is dat één organisatie als verantwoordelijke wordt aangewezen. Op die manier is voor alle betrokken instellingen duidelijk wie actie onderneemt en bewaakt wat er gebeurt.

Kijk voor meer informatie op www.zorgvoorjeugd.nu of mail naar info@zorgvoorjeugd.nu.

Zorg voor Jeugd

Samen sterker voor de jeugd van de Hoeksche Waard

voor
Kleine
en
Grote
vragen

KINDER- EN JEUGDPSYCHIATRIE

LUCERTIS

Heb jij problemen thuis of op school? Zit je niet lekker in je vel? Of heb je iets ergs meegeemaakt, bijvoorbeeld een verkeersongeluk, ziekte of een sterfgeval in de familie, mishandeling, (seksueel) geweld, een inbraak of brand? Kinder- en Jeugdpsychiatrie Lucertis helpt. Behandelcoördinator Henk Meijer vertelt over de hulpverleningsmogelijkheden van Lucertis en de deelname van de organisatie aan het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) vanaf 2012.

Abnormale gebeurtenissen

“Jaarlijks overkomen vele jongeren schokkende gebeurtenissen. Als je zoiets meemaakt kun je angstig worden, slecht slapen, agres-

sief worden, slecht luisteren, somber worden, dingen niet meer durven en concentratieproblemen krijgen. Dit is een normale reactie op een abnormale gebeurtenis. Meestal gaan je klachten vanzelf over, maar soms ook niet. Dan kan het fijn zijn om erover te praten met een hulpverlener van Lucertis.”

Samenwerken

Lucertis maakt deel uit van het zorgteam van middelbare scholen. “Binnen het zorgteam bespreken we bijvoorbeeld leerachterstanden en tegendraads gedrag. Wij doen dan een suggestie voor een vervolgactie, bijvoorbeeld om zo’n leerling naar de huisarts of Bureau Jeugdzorg te sturen. De huisarts of Bureau Jeugdzorg beslist dan of de leerling doorverwezen moet worden naar ons.”

Naast scholen zit Lucertis bij enkele huisartsenpraktijken. “Door op deze plekken aanwezig te zijn, leggen we de verbinding tussen eerstelijnszorg (meestal de huisarts) en tweedelijnszorg (Lucertis).”

Vanaf februari 2012 maakt Lucertis deel uit van het CJG in de Hoeksche Waard. En dat is belangrijk, vindt Meijer. “Deelnemen in het CJG heeft een toegevoegde waarde. Het vergemakkelijkt het werken vanuit de gedachte: één gezin, één dossier. We werken samen, in plaats van langs elkaar heen. We wonen bijvoorbeeld multidisciplinaire teamvergaderingen bij. Bovendien brengt elke instantie kennis uit haar eigen vakgebied mee. Zo vullen we elkaar aan.”

Aan de slag met kind en ouders

Hoe gaat Lucertis in de praktijk te werk? “Als het vermoeden bestaat dat een kind bijvoorbeeld ADHD heeft, doen twee medewerkers een intakegesprek. De één verdiept zich in de ontwikkeling van het kind, van conceptie tot nu toe, en de ander doet onderzoeken en testen. Op basis van dit intakegesprek brengen we ouders binnen twee weken op de hoogte van de diagnose. Dan kunnen we aan de slag gaan met het kind én de ouders of verzorgers. Kinderen ouder dan 16 jaar mogen binnen de mogelijkheden zelf kiezen welke behandeling ze willen, bij kinderen jonger dan 16 beslissen de ouders. Tussen 14 en 16 jaar hebben kinderen al wel inspraak. Voor ouders van in behandeling zijnde kinderen organiseren we in groepsverband voorlichtingavonden. We beantwoorden vragen als: waar komt de stoornis vandaan en hoe ga je er als ouder of verzorger mee om? Voorlichting is een belangrijk onderdeel van de behandeling. Het biedt ouders en/of verzorgers verklaringen en geeft rust.”

Behandelaanbod

Lucertis is een organisatie in de geestelijke gezondheidszorg en biedt een breed generalistisch én specialistisch behandelaanbod voor kinderen en hun omgeving. Er zijn ambulante teams, expertisecentra en er is een klinische voorziening. De ambulante teams behandelen kinderen met psychiatrische problemen, ontwikkelingsstoornissen, emotionele problemen en/of gedragsproblemen.

Lucertis heeft expertisecentra voor 0- tot 6-jarigen. De Assertive Community Treatment Jeugdteams bieden outreachende hulp aan jongeren met psychiatrische problemen die de weg naar de reguliere hulpverlening niet vinden. De Fjord is een Centrum voor Orthopsychiatrie en Forensische Jeugdpsychiatrie. Kinderen en volwassenen met (een vermoeden van) autisme kunnen terecht bij Sarr Expertisecentrum Autisme.

voor
Kleine
en
Grote
vragen

Wonen & Zorg met het accent op Welzijn in het verzorgingshuis "Heemzicht" te Piershil.

Zorg Thuis in Korendijk: verpleging, begeleiding, persoonlijke verzorging, dagverzorging en huishoudelijke verzorging.

Informatie en aanmelding:
0186 693122
info@heemzicht.nl
www.heemzicht.nl

Opbloeien bij zorgboerderij Bonaventura

Dit voorjaar moeten de nieuwe fruitbomen gaan bloeien bij zorgboerderij Bonaventura. Verzorgen van deze nieuwe aanplant is de laatste aanvulling van het werk in de kwekerij waar mensen met een verstandelijke beperking dagelijks aan de slag kunnen.

Tussen Strijen en de Mookhoek staat een zorgboerderij van Stichting Profila Zorg: Bonaventura. Deze naam is veelzeggend, want Bonaventura betekent 'goede verwachting'. Werken in de kas en kwekerij is een van de mogelijkheden van dagbesteding die daar geboden wordt. Kort geleden zijn daar fruitbomen geplant. Met het bloeien van deze boompjes mag er ook verwacht worden dat de mensen die in de dagbesteding werken zullen opbloeien. Een van hen is Tars, die vertelt dat hij uitkijkt naar de lente, dan is er veel moois te zien en voelt hij zich nog beter!

De naam van deze zorgboerderij is veelzeggend, want Bonaventura betekent 'goede verwachting'.

Werken op een boerderij blijkt mensen met een zorgvraag goed te doen! Hun dagen worden goed ingevuld, zij werken regelmatig, zijn lekker buiten bezig, hebben contact met andere mensen en met planten en dieren. Dat is heilzaam en maakt dat mensen weer tot zichzelf komen. De zorglandbouw is een plek waar iedereen meetelt en mee kan doen. Zij krijgen goede en verantwoorde zorg, maar worden ook begeleid bij zelfontplooiing en zelfredzaamheid. Net als jonge fruitboompjes steun en zorg nodig hebben om te kunnen groeien en bloeien, geldt dat ook voor de mannen en vrouwen die op Bonaventura dagbesteding krijgen. Dat zijn mensen met een lichte tot matige verstandelijke beperking in combinatie met psychische en/of psychiatrische gedragsproblematiek. Zij hebben ondersteunende of activerende begeleiding nodig.

Werken op een boerderij blijkt mensen met een zorgvraag goed te doen!

"Bij ons komen niet alleen bewoners van zorglocaties van onze stichting Profila Zorg," vertelt teamleidster Masineke, "maar ook anderen uit de omgeving van de boerderij werken bij ons. Hier is een gevarieerd aanbod aan zinnvolle activiteiten te vinden. Op dit moment zijn mensen bezig aardappels en groente af te wegen, waarna zij het in het busje kunnen laden. Een paar keer per week rijden we naar dorpen in de buurt om die

spullen te verkopen. Wat ook kan is helpen bij het bereiden van voedsel of verzorgen van de was. Wij hebben ook een timmerwerkplaats waar meubels opgeknapt worden en een kwekerij. Daarnaast wordt er voor bedrijven in de buurt productiewerk gedaan. Werken op de zorgboerderij is waardevol en zinvol én bovendien een prima manier om mensen met een beperking te integreren in het arbeidsproces en in de maatschappij."

Zinvol bezig zijn staat centraal op deze dagbestedingslocatie. Het werk gebeurt onder begeleiding en op basis van een op de persoon afgestemd begeleidingsplan. Daarin wordt beschreven waar de mogelijkheden liggen van de werknemer en wat hij of zij wil leren. "Werknemers hoeven geen kennis of ervaring ten aanzien van boerderij en natuur te hebben", vertelt Masineke. "Dat groeit al doende. Het is wel belangrijk dat zij gemotiveerd zijn en willen werken aan vooraf gestelde doelen. Die doelen bepalen wij samen."

Profila Zorg is een evangelische zorginstelling. De begeleiders op zorgboerderij Bonaventura zijn christen. De basis van waaruit zij werken is hun geloof dat God liefde en zorg aan alle mensen wil geven die dat zo nodig hebben. "Wie bij ons komt, is vaak zelf gelovig. Dat is natuurlijk geen voorwaarde, maar wel goed om te weten. Wij hebben een open werksfeer, waarbij waarden als respect voor elkaar, veiligheid en vertrouwen van groot belang zijn."

Aanmelden?

Wil je bij ons aan de slag? Bij Bonaventura of een andere dagbestedingslocatie van Profila Zorg zoeken we naar een goede plek voor je.

Zorgboerderij Bonaventura

Langedam 2
3291 LV Strijen
Tel: 078 - 673 75 63
www.zorgboerderijbonaventura.nl

Zorgboerderij Bonaventura is een onderdeel van Stichting Profila Zorg in Houten (www.profilazorg.nl - 030 6374667)

De timmerwerkplaats en tuin van Bonaventura.

Na het inpakken van aardappels, groente en fruit worden deze langs de deur verkocht.

Bij Bonaventura is een gevarieerd aanbod aan zinnvolle activiteiten te vinden.

Ik kijk uit naar de lente. "Dan is er veel moois te zien en voel ik me beter!"

**PROFILA
ZORG**

evangelische zorg voor bijzondere mensen

ADVIES- EN MELDPUNT KINDERMISHANDELING:

VOOR ADVIES OVER EN MELDING VAN KINDERMISHANDELING

Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) maakt onderdeel uit van Bureau Jeugdzorg. Het is de centrale instantie voor het vragen van advies over of het melden van kindermishandeling. Elke provincie en grootstedelijke regio heeft haar eigen Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, zo ook de Hoeksche Waard.

Wat verstaan we onder kindermishandeling? 'Elke vorm van voor de minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen, ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.'

Lichamelijk, emotioneel, seksueel

Kindermishandeling omvat lichamelijke mishandeling of verwaarlozing, psychische of emotionele mishandeling of verwaarlozing en seksueel misbruik. Vaak gaat het om een combinatie van deze zaken.

Meld kindermishandeling

Het is belangrijk dat mensen in hun omgeving die (vermoedens van) mishandeling hebben, opmerken en er iets mee doen.

Kijk voor meer informatie op

www.amk-nederland.nl

TIPS OVER OPVOEDEN

Nee is Nee

"Mijn zoon van 10 ging 's morgens direct achter de spelcomputer zitten. Hierdoor had hij geen tijd en zin om te eten. Hij werd ook heel druk van die spelletjes. Ik heb contact gezocht met het CJG en een medewerkster vertelde mij dat ik een duidelijke grens moet trekken. 's Morgens gaat hij nu eerst eten en daarna mag hij even tv kijken. Geen spelletjes meer. Daar hebben we vaste dagen en tijden voor afgesproken. De eerste paar weken bleef hij 's morgens zeuren dat hij wilde gamen. Ik heb volgehouden en nu weet hij dat ik het meen; het is nu ook echt nee."

"Het CJG?"

"Het CJG? Daar heb je wat aan!"
"Het is heel prettig dat je naar het CJG toe kunt. Ik vind het fijn om mijn vraag persoonlijk te kunnen stellen. Je kunt daar ook zonder afspraak gewoon binnenzakgeld. Een hele vriendelijke CJG-medewerker heeft mij toen geholpen. Ze wist niet gelijk het antwoord op mijn vraag, maar heeft in hun omgeving voor mij opgezocht. Super, daar heb je iets aan!"

Ouders én kinderen

Ouders én kinderen leren van het CJG!
"Laatst heb ik meegedaan aan de cursus positief opvoeden via het CJG. Ik vind het belangrijk voor de toekomst dat mijn kinderen leren luisteren. Tijdens de cursus was er aandacht voor het stellen van regels en het consequent toepassen ervan. Ik vond de tips over het goede voorbeeld geven heel leerzaam. Thuis pas ik nu de dingen toe die ik op de cursus geleerd heb. Kinderen zijn als jonge plantjes, ze hebben goede zorg nodig om gezond op te groeien. Daar heb ik nu wat handige tips voor gekregen van het CJG."

voor
**Kleine
en
Grote
vragen**

KINDEROPVANG

HOEKSCHE WAARD OOST

HEEFT OOG EN OOR VOOR IEDER KIND!

Kinderdagverblijven in Maasdam en Mijnsheerenland

Uurprijs
BSO
€ 6,45

Gastouderbureau Hoeksche Waard Oost

Uurprijs
KDV
€ 6,36

Buitenschoolse opvang in 's Gravendeel, Strijen, Puttershoek, Maasdam, Mijnsheerenland en Heinenoord

Bij ons kunt u terecht voor dagopvang, voorschoolse opvang, naschoolse opvang, vakantieopvang en gastouderopvang. Deze pakketten zijn flexibel af te nemen. Voor meer informatie over de mogelijkheden kunt u contact opnemen met ons Centraal Bureau.

MEE Zuid-Hollandse Eilanden geeft informatie en advies aan mensen met een beperking of ontwikkelingsachterstand en hun omgeving.

Bent u op zoek naar een school voor uw kind met autisme? Maakt u zich zorgen over de ontwikkeling van uw kind? Zoekt u een woonvoorziening voor uw kind? Of een cursus voor broertjes en zusjes van een kind met een beperking? MEE helpt!

Ondersteuning is kosteloos, u heeft geen verwijzing nodig.

MEE Zuid-Hollandse Eilanden | Hoogwerfingel 2
3202 SP Spijkenisse | T 0900 202 06 72 (lokaal tarief)
servicebureau@meezhe.nl | www.meezhe.nl

Osteopathie Westmaas

Introductie

Rug-, nek- en schouderklachten, langdurige (sport) blessures, migraine en buikklachten vormen slechts een kleine selectie van indicaties voor osteopathie. De kennis en vaardigheden die Osteopathie Westmaas in huis heeft kan uitkomst bieden bij klachten die frequent bestempeld worden als moeilijk te behandelen.

Heldere informatie en transparantie over de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de osteopathie is belangrijk. Een gedegen onderzoek en een adequate behandeling is bij Osteopathie Westmaas vanzelfsprekend.

Wat is osteopathie?

Osteopathie is een manuele geneeswijze die o.a. aan de basis heeft gestaan van de moderne manuele geneeswijzen als chiropractie en manuele therapie. Het lichaam heeft een natuurlijk, zelfgenezend vermogen om blessures te verhelpen. Als het lichaam gezond is gebeurt dat ook. Is het evenwicht verstoord geraakt, bijvoorbeeld door een ongeval, een ziekte of operatie,

langdurige stress of slechte voedingsgewoonten, dan heeft het lichaam hulp nodig om het evenwicht te herstellen.

Osteopathie is ook geschikt voor kinderen

Bij Osteopathie Westmaas worden ook problemen bij pasgeborenen behandeld zoals refluxklachten, darmkrampjes, slaapproblemen, voorkeurschouwingen, excessief huilen e.d. Ook het opgroeiende kind met uiteenlopende indicaties zoals stoornissen in motorische of cognitieve vaardigheden (gedragsstoornissen, concentratiestoornissen e.d.) en algemene problematiek (obstipatie, hoofdpijn, nek- en rugklachten.) kan bij Osteopathie Westmaas terecht.

Osteopathie Westmaas

M. Eikelenboom
Rootweide 1A, 3273 AX Westmaas
Telefoon 0186 - 57 64 93
www.osteopathie-westmaas.nl

indigo >

Mentale ondersteuning direct en dichtbij

Snel aan de slag met uw problemen

Iedereen heeft wel eens een periode waarin het niet zo lekker gaat. Vaak komt u daar zelf wel weer uit. Maar als uw psychische klachten niet verdwijnen of groter worden, is het belangrijk om hulp te zoeken en uw problemen aan te pakken. Dat kan bij Indigo. Direct en dichtbij, bijvoorbeeld in het gezondheidscentrum of de huisartsenpraktijk bij u in de buurt.

Voor wie?

Indigo is er voor mensen van alle leeftijden. U kunt bij ons terecht als u:

- > last hebt van mentale klachten en daar zelf niet meer uitkomt,
- > eerder voor klachten bent behandeld, maar tijdelijke ondersteuning nodig hebt,
- > wilt leren hoe u uw mentale gezondheid kunt verbeteren,
- > een familielid of iemand anders in uw omgeving hebt met psychische problemen.

Informatie

Raadpleeg voor meer informatie over Indigo uw huisarts of neem contact op met de Indigo vestiging bij u in de buurt.

Indigo

Wilhelminastraat 1
3262 SV Oud-Beijerland
T 088 - 357 19 00
www.indigo.nl

Indigo is een onderdeel van de Parnassia Bavo Groep

Soms heb je als ouder, kind of jongere ondersteuning nodig. Omdat een kind bijvoorbeeld veel aandacht vraagt of omdat de opvoeding moeizaam verloopt. Hoe deze ondersteuning er precies uitziet, verschilt per persoon of gezin: denk bijvoorbeeld aan begeleiding, behandeling, in het weekend, na school, thuis, ergens anders, lang of kort.

Iedere afzonderlijke vorm van dienstverlening of een combinatie¹ van verschillende vormen is mogelijk. Verken samen met ons wat in jouw situatie het beste past. Hieronder een aantal voorbeelden van ondersteuningsvormen voor ouders, kinderen en jongeren in de Hoekse Waard en omgeving:

- **Een logeerhuis** voor moeilijk lerende kinderen en jongeren in Hellevoetsluis. De kinderen verblijven hier in het weekend en kunnen er ontspannen. Ook het gezin kan zo even op adem komen.
- **Gezinsbehandeling en ondersteuning** voor ouders met opvoedingsvragen over een kind met een lichte verstandelijke beperking (en gedragsproblematiek).
- **Gezinshuis Spijkenisse** voor kinderen en jongeren met een lichte verstandelijke beperking en gedragsproblemen. De gezinshuisouders wonen ook met hun kinderen in het gezinshuis. Zij verzorgen en begeleiden de kinderen.
- **Naschoolse dagbehandeling** in Spijkenisse en Hellevoetsluis, gericht op het verminderen van gedragsproblemen en het aanleren van alternatieven voor dat gedrag. Ook het gezin wordt ondersteund en betrokken.

Wil je meer informatie over de mogelijkheden? Of wil je een keer komen kijken? Neem dan gerust contact op.

De Ingang

T: 010 - 271 00 00

E: helpdesk@ingang@pameijer.nl

I: www.pameijer.nl

Mensen met een beperking
doen mee in de samenleving

¹ Een indicatie is nodig. Pameijer helpt graag bij het aanvragen van een indicatie.

de meeste
mensen
zijn andere
mensen
zoals
jij
pameijer

KIND EN JONGERE CENTRAAL

BIJ BUREAU JEUGDZORG

Bureau Jeugdzorg is er voor alle vragen of problemen rond opvoeden en opgroeien. "Kinderen en jongeren tot 18 jaar kunnen bij ons terecht, maar ook hun ouders en anderen die beroepsmatig met jongeren en hun problemen omgaan. Bij problemen rond opvoeding, ontwikkeling en verzorging bekijken wij samen met het kind of de jongere en de ouders of verzorgers hoe we kunnen helpen", vertelt Nettie Oomen, teamleider bij afdeling toegang van Bureau Jeugdzorg.

"Wij zijn er voor ouders en kinderen die hulp nodig hebben bij het oplossen van ingewikkelde opvoed- en opgroei-problemen. We richten ons op gezinnen waarbij sprake is van meervoudige problematiek, waardoor de ontwikkeling van kinderen of jongeren in het gedrang komt. Verder helpen we veroordeelde jongeren de draad van hun leven weer op te pakken. Professionals kunnen bij ons terecht voor advies en informatie over hulpverlening aan kinderen en ouders. Ook kunnen professionals, met toestemming van ouders, kinderen of jongeren aanmelden."

Ouders blijven verantwoordelijk

"Ouders en opvoeders blijven altijd verantwoordelijk voor een gezonde ontwikkeling van hun kind. Dat is ons uitgangspunt. Wij nemen die verantwoordelijkheid niet over, maar we kunnen gezinnen met problemen wel helpen om oplossingen te vinden. Wij streven er altijd naar een kind in het eigen gezin te houden, alleen als het echt niet anders kan, zoeken we naar andere oplossing, maar dat is zeker niet onze insteek."

Vrijwillige hulp

Bureau Jeugdzorg biedt onder meer vrijwillige hulp. "Kinderen kunnen met ons bellen als ze een vraag of probleem hebben, waar ze niet uitkomen. Mocht er meer nodig zijn dan een telefoongesprek, dan nodigen we ze uit voor een gesprek thuis, op school of bij ons op kantoor. Liefst samen met ouders of verzorgers. We bekijken dan samen wat er aan de hand is. Wat gaat er wél goed? Welke bekenden kunnen helpen? Maar ook: welke extra hulp is er eventueel nodig? Deze extra hulp bieden we niet zelf, maar we zorgen er wel voor dat een gezin de juiste hulp krijgt bij een professionele hulpverleningsinstantie."

Ongevraagde hulp

Soms krijgen kinderen te maken met Bureau Jeugdzorg zonder dat ze zelf contact opnemen. Bijvoorbeeld als de kinderrechter heeft bepaald dat een

kind hulp nodig heeft van de afdeling Jeugdbescherming of Jeugdreclassering van Bureau Jeugdzorg. De afdeling Jeugdbescherming begeleidt kinderen die onder toezicht zijn gesteld. Als een kind in aanraking gekomen is met de politie omdat het een strafbaar feit gepleegd heeft, komt het terecht bij de afdeling Jeugdreclassering.

Andere hulpverlenende instanties

Het opvoeden van opgroeiende kinderen is vaak leuk, maar kan ook moeilijk zijn. "Meestal lukt het ouders of verzorgers wel om kleine problemen zelf op te lossen. Als ze vragen hebben over opgroeien en opvoeden kunnen ze in eerste instantie een beroep doen op bijvoorbeeld hun huisarts, het Algemeen Maatschappelijk werk op school of het Centrum voor Jeugd en Gezin. Meestal krijgen ze daar de informatie die ze zoeken en vinden ze een goede oplossing voor de problemen."

Bel met Bureau Jeugdzorg

Als ouders of verzorgers zich geen raad meer weten met een situatie, of zich ernstige zorgen maken, kunnen ze voor informatie en advies terecht bij Bureau Jeugdzorg. "Als iemand voor het eerst belt met Bureau Jeugdzorg, vertelt hij of zij aan onze medewerker welke zorgen er zijn. Samen zoeken we dan uit wat de juiste hulp is. Het kan gebeuren dat ouders en verzorgers na dit gesprek al op het goede spoor zitten en verder kunnen met hun kind."

Maar als dat niet het geval is, maken we een afspraak om bij ons langs te komen."

Probleem in kaart brengen

"Tijdens het vervolgesprek gaat onze medewerker met ouders of verzorgers en het kind aan de slag om helder te krijgen wat precies het probleem is. Samen bekijken we welke hulp het meest geschikt is. Ook adviseren we over goede hulpinstanties. Voor een aantal vormen van hulpverlening, zoals zorg vanuit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, is een indicatiebesluit van Bureau Jeugdzorg nodig. Dit is een officieel document dat recht geeft op hulp."

Hulpindicatie

Bureau Jeugdzorg stelt een indicatie op als dat nodig is. "In een indicatie komt precies te staan wat het probleem is, welke hulp het beste is voor het kind en hoe lang het gaat duren. Ouders of verzorgers en het kind kunnen ook wensen en ideeën aandragen. Bijvoorbeeld over de doelen die met de hulp bereikt moeten worden. Er zijn verschillende vormen van hulp, bijvoorbeeld Jeugd en Opvoedhulp, Geestelijke Gezondheidszorg en de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten."

Bureau Jeugdzorg Zuid-Holland

voor
Kleine
en
Grote
vragen

Goede zorg, daar staan wij voor!

Orthoptistenpraktijk
De Knipoogjes

Is de oogheekkundig specialist op het gebied van:

Voor iedereen van 0 tot 100+

- Scheelzien
- Bril afwijkingen
- Lui oog
- Dubbelzien
- Oogbewegingsproblemen
- Hoofdpijn/leesklachten

Ook voor extra controle bij

- Dyslexie
- Taal- en spraak achterstand
- Autisme Spectrum Stoornissen
- ADHD
- Syndroom van Down
- Verstandelijke beperking

Door onze korte wachlijsten en directe toegankelijkheid wordt uw probleem snel aangepakt. Meer informatie vindt u op onze website of bel onze afsprakenlijn op: T 078 785 11 10.

www.deknipoogjes.nl

Dance Center Hoekse Waard
Dans- en beweginglessen voor jong en oud!

Kinderen en volwassenen kunnen bij ons terecht voor vormen van dans en bewegen.

Van streetdance tot ballet, van pilates tot zumba. Van breakdance tot jazz en van aerobics tot hip hop.

Voor alle leeftijden een passende les! Vanaf 2 jaar!

Kom langs voor een gratis proefles!

Kijk voor meer informatie op www.dancecenterhoeksewaard.nl
Laning 10, 3297 TB Puttershoek

toBe Open Dag Muziek

ToBe in de Hoeksche Waard

Zaterdag 14 april 2012
10.00 - 13.00 uur

De Lindenhoeve
Steenenstraat 24
3262 JM Oud-Beijerland

Kijken
Meedoen
Inschrijven

www.stichtingtobe.nl

Uw wens staat bij Directzorg centraal

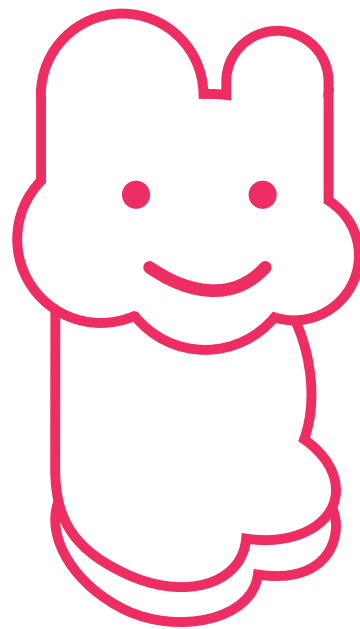
U bepaalt zelf hoe de zorgverlening vorm krijgt

Directzorg levert alle AWBZ-functies:

persoonlijke verzorging | verpleging | begeleiding individueel

Benieuwd wat Directzorg voor u kan betekenen:

Bezoek onze website www.directzorg.nl of neem vrijblijvend contact met ons op via: t. 088-3473250 | e. drechtsteden@directzorg.nl

KIDSPALACE

kinderdagverblijf buitenschoolse opvang

Professionele, kleinschalige kinderopvang voor kinderen van nul tot twaalf jaar

www.kidspalace.nl

Van der Merckstraat 12 3295 XX 's-Gravendeel
Vlasakker 1 3295 SH 's-Gravendeel

De orthopedagogische maatschap wordt al 15 jaar gevormd door Michelle Verjaal en Odette van Laer, beide afgestudeerd als orthopedagoog en gz-psycholoog, BIG-wet geregistreerd, lid van de NVO en het NIP.

De orthopedagogische maatschap biedt naast uitgebreide diagnostiek, tevens ouderbegeleiding, individuele begeleiding van kinderen zowel coaching als ook spelbegeleiding in een spelkamer, intelligentieonderzoek, begeleiding van school en leerkrachten, hulp bij doorverwijzing naar gespecialiseerde hulpverlening en heeft een uitgebreid netwerk met andere hulpverleners en specialisten.

De orthopedagogische maatschap biedt hulp bij opvoedingsproblemen, laag zelfbeeld, angsten, sociale problemen, echtscheiding, rouwverwerking, traumaverwerking, kinderen met een driftig temperament, hooggevoelige kinderen als ook kinderen met ADHD en autisme spectrumproblematiek.

In dit laatste is de orthopedagogische maatschap inmiddels gespecialiseerd.

De orthopedagogische maatschap biedt hulp aan kinderen van 2 t/m 10 jaar.

Telefoon: 078 - 674 14 66

“Jeugd” Oogzorg

Anders dan volwassenen geven kinderen die niet scherp zien dit niet aan. Vaak vermoeden ouders dat hun kind een probleem heeft met kijken. Wanneer u twijfelt bij uw kind, kom dan eens langs. Onze optometristen zijn vakkundig opgeleid. En bij ernstige problemen werken wij nauw samen met huisarts en/of oogarts.

**VAN
DER
HAM**

optometristen

Oostdijk 3
3261 KB Oud-Beijerland
t 0186 - 61 27 39
e info@vdham.nl
i www.optometristenvanderham.nl